

# AR DIVIDENDĒM LĪDZ 2013. GADAM BEZ PĀRMAINĀM...



**Edgars Koškins,**  
zvērināts advokāts,  
advokātu biroja *Vilgerts*  
partneris



**J**AU IERASTS, KA NOVEMBRI, decembrī valdība un Saeima noslēpumaini buras savos kambaros un tad kā žilbinošu salūtu izšauj dramatiskas izmaiņas nodokļu regulējumā vai ar to saistītos jautājumos. 2012. gadā visus citus jautājumus būs aizēnojusi mantiskā stāvokļa deklarācija. 2011. gadā sašutumu uzkurināja un diskusijas izraisīja uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodoklis, kurš, šķiet, nu jau ir *sagremots* un pieņemts. Savukārt

2010. gads lielākajai daļai manu klientu kā *dividenžu lietotājiem* vēl aizvien ir gaišā atmiņā, jo tad tika ieviests, tautas valodā runājot, 10% dividenžu nodoklis jeb iedzīvotāju ienākuma nodoklis (IIN). Tas vēl aizvien neizgaist no atmiņas, jo uzņēmīgi cilvēki 2009. gada lielāko daļu strādāja un pelnīja, zinot, ka dividendes ar IIN neapliet. Bet tad tautas kalpi, žurnālisti un vēlāk arī Satversmes tiesas tiesneši to pasniedza kā pašsaprotamu lietu – tas esot tikai normāli, ka cilvēkam

pirms jaunā gada paziņo, ka patiesībā par viņa gada ienākumiem būs vēl jāmaksā arī desmitā tiesa.

Ir patikami apjaust, ka vismaz pagaidām dividenžu ceļi un to nodokļu zudumi nemainās, bet 2013. gads potenciāli var atnest arī kādas pozitīvas plānošanas iespējas. Acimredzot visvieglāk priekšstatu par nodokļu piemērošanu dividendēm var gūt, izšķirot divas lielas dividenžu saņēmēju grupas: rezidenti un nerezidenti. Tās savukārt var iedalīt sīkāk – fiziskās un juridiskās personās (1. shēma).

## Rezidenti – fiziskas personas

Pašlaik ar dividendēm viss ir diezgan vienkārši – jāmaksā 10% IIN (2. shēma). Pirms 2010. gada, kad Latvijā tika ieviests dividenžu nodoklis, fiziskas personas – rezidenti jeb Latvijas nodokļu maksātāji, piemēram, Ansis Pirtnieks, saņemot dividendes, bija spiesti analizēt dividenžu ģeogrāfisko izcelsmi, jo no tās bija atkarīga IIN piemērošana. Vismazāk rūpju sagādāja dividendes no Latvijas un citām Eiropas Savienības (ES) vai Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) valstu sabiedrībām, jo tās ar IIN neaplika. Par pārējām dividendēm IIN vajadzēja maksāt pēc pilnas likmes (25%, bet vēlāk arī 23%). Līdz ar to tām personām, kurām piederēja sabiedrības citās jurisdikcijās (piemēram, Krievijas, Kanādas, Ķīnas u. c.), t. sk. nodokļu paradīzēs – ārzonās (piemēram, Belizā, Kaimanu salās utt.) reģistrētas sabiedrības

Sadarbībā ar

TKB

TRASTA KOMERCBANKA

ar ievērojamiem naudas līdzekļiem, finansiāli būtu bijis neprāts izmaksāt no šādām sabiedrībām dividendes. (Šo problēmu risināja, starp sevi *neizdevīgo* sabiedrību ievievojot ES holdinga sabiedrību, rezultātā iegūstot 0% IIN efektu.) Savukārt no dividenžu nodokļa ieviešanas brīža var secināt, ka dividenžu valstiskā piederība vairs nav aktuāla un pat dividendēm, kuras saņemtas no visskaistākās un eksotiskākās salas, kas iekļauta Latvijas ārzonu sarakstā, būtu piemērojama tā pati 10% likme. Tātad tas ir relatīvi lēts veids, kā vismaz no nodokļu viedokļa legalizēt savus līdzekļus un gulēt mierīgi.

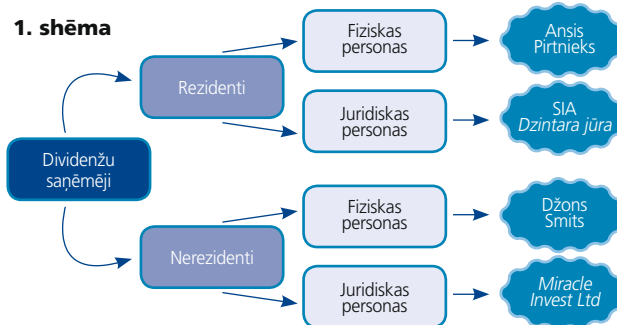
Jāpiebilst, ka, sadalot dividendes, jābūt uzmanīgiem ar dažādu ārvalstu sabiedrību juridiskajiem statusiem, jo tiešs ienākums no personālsabiedrības (piemēram, *partnership* vai *limited partnership*) un līdzīgām sabiedrībām varētu arī nekvalificēties 10% dividenžu nodoklim un varētu tikt pakļauts 25% IIN likmei.

### Rezidenti – juridiskas personas

Savukārt juridiskas personas – rezidenti jeb Latvijas nodokļu maksātāji vēl 2012. gadā, saņemot dividendes, būs spiesti domāt par to ģeogrāfisko izcelsmi. Ņemsim par piemēru SIA *Dzintara jūra*, kas nodibinājusi meitassabiedrības Somijā (*FinCo*), Ķīnā (*ChiCo*) un Kaimanu salās (*CayCo*), caur kurām tirgo Latvijas pēdējās dzintara rezerves. Šo valstu izvēle nav nejauša, jo dividenžu nodokļu sekas juridiskām personām – rezidentiem ir atkarīgas no izmaksātāja – sabiedrības rezidences valsts. Dividenžu nodokļa režīma pamatnoteikums paredz, ka Latvijā reģistrētas sabiedrības jeb SIA *Dzintara jūra* apliekamo ienākumu samazina par saņemamo dividenžu summu. Tas nozīmē, ka uzņēmumu ienākuma nodoklis (UIN) par saņemtajām dividendēm nav jāmaksā. Ja

dividendes tiek saņemtas no nerezidenta (piemēram, *CayCo*, *FinCo* un *ChiCo*), atkarībā no valsts un citiem faktoriem var būt arī pretējs rezultāts, proti, var iestāties UIN sekas.

Visvienkāršāk ir ar Somiju, jo dividendes, kuras saņemtas no ES vai EEZ rezidentiem, tātad arī no Somijā reģistrētās SIA, Latvijā UIN sekas nerada. No Ķīnas un citu valstu rezidentiem, kuri nav reģistrēti nodokļu paradīzēs (Latvijas ārzonu sarakstā), saņemtas dividendes neradīs UIN sekas, ja SIA *Dzintara jūra* dividenžu izmaksas brīdī tieši piederēs vismaz 25% tādas sabiedrības kapitāla un balsstiesību. Ja Ķīnas sabiedrības jeb *ChiCo* gadījumā šis kritērijs netiek izpildīts, var iestā-



ties 15% UIN sekas. Visbeidzot, saņemot dividendes no nodokļu paradīzes (ārzonas) sabiedrības, piemēram, Kaimanu salas sabiedrības jeb *CayCo*, SIA *Dzintara jūra* būs spiesta palielināt savu apliekamo ienākumu par saņemto dividenžu summu un saskarties ar 15% UIN problēmu.

Patiesībā šie centieni aplikt ienākošās

dividendes ar nodokli ir kaitinoši un lieki jau vismaz no 2007. gada 1. janvāra, kad tika ieviests vispārīgs ES un EEZ sabiedrību izņēmums. Ja kādam uzņēmējam tiešām būtu jāskaita prāvas dividenžu summas (piemēram, 20 000 EUR un vairāk) uz Latvijas uzņēmumu un jāmaksā par to 15% UIN, vienmēr starp SIA *Dzintara jūra* un *neērto* izmaksātāju varēja un var ievietot Kipras *CypCo* (ja nu kāds šaubās – Kipra ir ES dalībvalsts) vai citu ES holdinga sabiedrību un izvairīties no UIN.

Beidzot Latvija ir aptvērusi, ka pietiek reiz mocīt uzņēmējus ar visādām nerezidentu struktūrām. Ar 2013. gadu mūsu valsts ievieš savu *holdingu* režīmu, kas beidzot atceļ iepriekšējos visnotaļ neēdīgus apcerējumus par dividenžu izmaksas valsti un minimālo daļību kapitālā. Tikpat kā visas dividendes Latvijā tiks gaidītas ar atplestām rokām, t. i., UIN seku nebūs vairs pat tad, ja Ķīnas sabiedrībā piederēs mazāk par 25% kapitāla (3. shēma). Protams, tā kā zemu nodokļu un beznodokļu valstis un teritorijas jeb ārzonas ir vainīgas teju vai visās Latvijas likstās, šo valstu izcelsmes dividendes tik un tā tiks apliktas ar tiem pašiem 15% (nedrīkst taču kipriešiem atņemt darbu un pelnīt paši!).

Interesanti, ka jau tagad dažos portālos UIN likuma teksts ir publicēts tā, it kā šie grozījumi jau būtu spēkā un tiktu piemēroti. Ja jums pieder mazāk nekā 25% kapitāla trešo valstu sabiedrībās un ja saņemsiet dividendes, esiet uzmanīgi!

**BEIDZOT LATVIJA IR APTVĒRUSI, KA PIETIEK REIZ MOCĪT UZŅĒMĒJUS AR VISĀDĀM NEREZIDENTU STRUKTŪRĀM.**

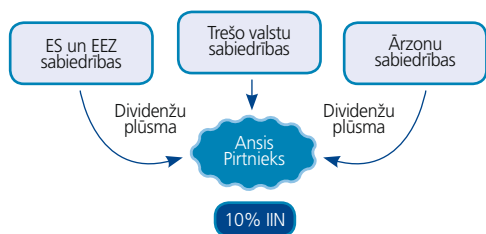
Ar vienu klikšķi pasaules tirgos

TKB TRADER

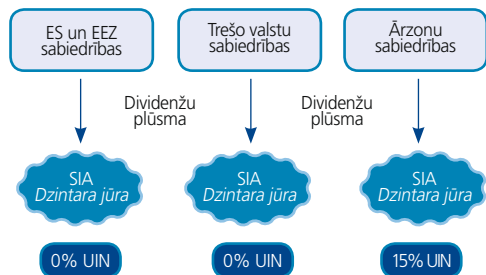
www.tkbtrader.com

## NODOKĻI

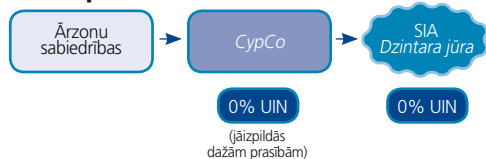
### 2. shēma Fiziskas personas – rezidenti



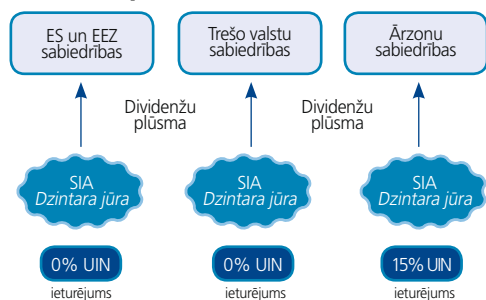
### 3. shēma Juridiskās personas – rezidenti 2013



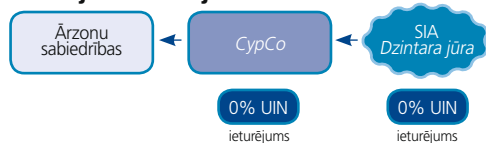
### Klasiskais ārzonu risinājums UIN nepiemērošanai



### 4. shēma Juridiskās personas – nerezidenti 2013



### Klasiskais 15% UIN ieturējuma risinājums ārzonām



### Nerezidenti – fiziskas personas

Par rezidentiem skaidrība ir rasta, nu var pievērsties nerezidentiem. Pirmkārt, jāsaprot, ka nerezidentu dividendēm darīšana ar Latvijas nodokļiem var būt faktiski tikai vienā situācijā, proti, Latvijā reģistrēta sabiedrība tās izmaksā savam īpašniekam – nerezidentam.

Ja Džonam Smitam no Londonas vai Ņujorkas tiešā veidā pieder, piemēram, Latvijā reģistrēta sabiedrība ar ierobežotu atbildību (SIA) *Dzintara jūra*, proti, viņš ir tiešais SIA īpašnieks, tad SIA *Dzintara jūra*, izmaksājot dividendes, būs spiesta ieturēt 10% IIN jeb dividenžu nodokli. Līdzīgi notiktu ar Latvijas rezidentu – fizisku personu Ansi Pirtnieku, jo Latvija apliek ar IIN ārvalsts nodokļa maksātāja (nerezidenta) saņemtās dividendes.

Ja bizness Smita kungam iet no rokas un dividendēs jāizmaksā miljons, simt tūkstoši nodokļos, protams, sāp. Parasti gan šis sāpes ir nosacītas, jo civilizētā mītnes zemē (piemēram, ASV, Lielbritānijā, Dānijā utt.) Džonam Smitam tik un tā būs jāmaksā vietējie peļņas nodokļi. Diezgan retos gadījumos Džons Smits ir tik turīgs, ka dzīvo Monako, eksotiskās salās vai arī viņam pastāvīgās ceļošanas dēļ jau sen vairs nav nodokļu rezidences, kā rezultātā iespējama principiāla personīgo ienākuma nodokļu neesamība vai noliegšana. Tādā gadījumā, kā jau tas ir pieņemts, starp Džonu Smitu un SIA *Dzintara jūra* tiek ievietots Kipras, Maltas vai tamlīdzīgs ES holdings. Iemesli tam ir divi. Pirmkārt, maksājot dividendes ES sabiedrībai, SIA *Dzintara*

*jūra* nav jāietur UIN. Otrkārt, atsevišķas ES dalībvalstis labprāt izmaksā nerezidentiem dividendes bez nodokļu ieturējuma, lai tikai veicinātu holdingu dibināšanu savā valstī.

### Nerezidenti – juridiskās personas

Visbeidzot, ja Latvijā reģistrēta sabiedrība izmaksā dividendes nerezidentam – juridiskai personai, pamatnoteikums paredz, ka jāietur 10% UIN. Tomēr, kā jau minēju iepriekš, pateicoties tā dēvētajai *mātes-meitas* direktīvai, ES uzņēmumiem izmaksātām dividendēm principā netiek piemēroti ieturējuma nodokļi, līdz ar to SIA *Dzintara jūra*, veicot izmaksu ES vai EEZ rezidentam, piemēram, Somijā, Portugālē un arī Kiprā reģistrētai sabiedrībai, dividendes izmaksā pilnā apmērā. Tātad, ja SIA *Dzintara jūra* pieder, piemēram, Dānijā reģistrētai sabiedrībai, 10% UIN ieturējums dividenžu izmaksai uz Dāniju nav piemērojams. Virknē trešo valstu jurisdikciju (piemēram, Ķīnas, Kanādas, Kazahstānas u. c.) 10% ieturējumu ir iespējams samazināt līdz 5%, izmantojot Latvijas noslēgtās nodokļu konvencijas vai arī ievietojot, piemēram, starp SIA *Dzintara jūra* un Ķīnas sabiedrību jeb *ChiCo* kādu ES holdinga sabiedrību, kurai *ChiCo* var izmaksāt dividendes bez ieturējuma savā valstī, tādējādi panākot 0% zuduma efektu.

2013. gada *holdingu reformas* rezultātā šī piņķeršanās ap un ar jurisdikcijām un nodokļu konvencijām gandrīz beigsies, jo 10% UIN ieturējuma vairs nebūs (4. shēma). Dividendes bez 10% ieturējuma varēs skaitīt gan uz Ķīnu, gan Dienvidāfriku, gan Bolīviju. Nu gandrīz vai Kipra! Patiesība ir tāda, ka līdz Kiprai tomēr būs mazliet *par īsu*, jo UIN ieturējums dividenžu izmaksai uz zemu nodokļu un beznodokļu valstīm un teritorijām jeb ārzonām saglabāsies, turklāt grūti saprotamu iemeslu dēļ ieturējuma apmērs palielināsies no 10 līdz 15 procentiem. Laikam dēļ liela nauda... **F**

Sadarbībā ar

TKB

TRASTA KOMERCBANKA